

Kunnanhallitus	§ 327	30.08.2021
Valtuusto	§ 77	13.09.2021

TALOUSARVION 2022 RAAMI

Khall 30.08.2021 § 327

Vs. kunnanjohtaja Jussi Rämets (puhelin 044-497 0002):

Merkittävimmät tuloerät kuntataloudessa ovat verotulot ja valtionosuudet. Verotulojen osalta toukokuussa 2021 ilmestyneen Kuntaliiton verokehikon mukaan Muhoksen verotulot olisivat vuonna 2022 n. 33,1 M€. Vuoden 2021 alkuperäiseen talousarvioon verotuloiksi on merkitty 32,1 M€, mutta viimeisimmän verotuloennusteen (05/2021) mukaan ne olisivat tänä vuonna n. 32,895 M€. Vuoden 2022 osalta verotuloennuste kasvaisi n. 1 M€ alkuperäiseen talousarvioon 2021 nähden ja n. 0,2 M€ muutettuun talousarvioon nähden.

Ensimmäiset ennakkolliset laskelmat kuntien valtionosuuksista vuodelle 2022 julkaistiin kesäkuussa 2021. Seuraavan kerran kuntakohtaisia laskelmia päivitetään syksyllä 2021.

Vuoden 2022 ennakkolliset valtionosuus laskelmat perustuvat kevään kehysriihen päätöksiin sekä määräytymistekijöiden muutoksiin, kuten väestö- ja sairastavuus sekä työttömyys- ja työvoimatietojen päivityksille sekä veroennusteen mukaiseen taseaselmaan.

Valtionosuudet kasvavat yhteensä (5,1 %) vuodelle 2022. Valtionosuuksia korottavat muun muassa 2,2 prosentin indeksikorotus (165 M€), kustannustenjaon tarkistus (246 M€), verotulomenetyksen kompensatioiden kasvu (178 M€) sekä tehtävämuutokset (107 M€). Kokonaisuudessa valtionosuuksien arvioidaan kasvavan noin 500 miljoonaa euroa vuodelle 2022. Edellä mainitut valtionosuuslisäykset liittyvät joko kuntien kasvaneisiin kustannuksiin tai tulomenetyksiin, eivätkä ne siten paranna kuntien taloustilannetta.

Kilpailukyky sopimuksen mukainen työajanpidennyksestä johtuva valtionosuusleikkaus on palautettu osaksi valtionosuuksien vähennyksiä. Vuoden 2021 valtionosuuksissa kilpailukyky sopimuksen mukainen leikkaus poistettiin väliaikaisesti osana koronatukimenettelyjä. Kilpailukyky sopimusleikkauksen palauttaminen pienentää kuntien valtionosuuksia 234 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 valtionosuudet eivät sisällä vuosista 2020 ja 2021 poiketen koronatukia.

Kuntaliiton ennakkolliset valtionosuuslaskelmat eivät sisällä kotikuntakorvaustuloja tai -menoja. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet on sisällytetty laskelmiin vuoden 2021 tasossa. Lukuja on päivitetty 26.5. siten, että ne sisältävät OKM:n 26.4. tekemän korjauksen 53 kunnan valtionosuuksiin.

Muhoksen valtionosuus nousisi ennakkollisten laskelmien mukaan alkuperäisestä vuoden 2021 talousarviosta n. 1,1 M€ (TA2021: 27,3 M€ ja Ennuste TA2022: 28,4 M€).

Vuoden 2022 talouden osalta kiristynvä kuntatalous mm. koronapandemian vaikutus ja siitä syntyvä hoitovelka sekä valtion kompensaaion suuruus kunnille aiheuttavat muutos- ja uudistamistarpeita kuntatalouteen. Taloudessa on otettava huomioon vuoden 2023 alussa voimaan astuva hyvinvointialueen uudistuksen vaikutukset erityisesti henkilöstöön, omaisuuteen, lainoihin ja sopimuksiin.

Muhoksen kunnalle kertyneen kattamattoman alijäämän (n. 2,1 M€) osalta kunnassa on ryhdytty toimenpiteisiin aiemmin laadittujen talouden sopeuttamistoimenpiteiden pohjalta, jotta alijäämä saadaan katettua vuoteen 2025 mennessä. Talouden tasapainottamisohjelma on osa kuntastrategiaa sekä talousarviota ja -suunnitelmaa (2022–2025).

Kunnanjohtajan vuosiloman vuoksi asian esittelijänä vs. kunnanjohtaja Jussi Rämät.

VS. KJ:N ESITYS: Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että talousarvion kokonaisraamiksi vuodelle 2022 annetaan seuraavat laadintaohjeet:

Ulkoisten käyttötaloustulojen kasvutavoite on 3-5 %.

Sisäisten käyttötaloustulojen kasvuennuste on enintään 0,5 %. Sisäiset erät voivat poiketa esitetystä perustellusta syystä. Valmistelussa oleva sisäisten vuokrien tarkistus ja mahdolliset muutokset otetaan huomioon talousarvion laadinnassa.

Vuoden 2022 talousarvion palkkamenoihin varataan enintään 1 %:n korotus syksyn 2021 palkkatasoon nähden.

Sijaisten ja määräaikaisten määrää tarkastellaan erityisen tarkasti laadittaessa vuoden 2022 talousarviota. Lomapalkkavelan kasvun myötä tullaan pitämättömien lomien osalta noudattamaan tarkemmin virka- ja työehtosopimusten määräyksiä.

Käyttömenojen kasvu on kokonaisuudessaan 0,5 %.

Erikoissairaanhoido tarkastellaan erikseen kuntakohtaisten neuvottelujen pohjalta PPSHP:n kanssa.

Pitkäaikaisten lainojen korkotaso (muuttuvat korot ja vanhat lainat) tarkistetaan vastaamaan ennustettua korkotasoa vuodelle 2022.

Vuosikate koko kunnan osalta on oltava vähintään normaalipoistojen suuruinen.

Mikäli verotuloissa ja valtionosuuksissa tapahtuu olennaisia muutoksia, voidaan käyttömenojen, palkkojen ja tulojen prosentteja pienentää/korottaa siten, että vuosikate kuitenkin säilyy em. mukaisesti.

Velkamäärässä noudatetaan voimassa olevaa kuntastrategiaa.

Nykyisen taloussuunnitelman mukaiset investoinnit vuodelle 2022 tarkistetaan hankekohtaisesti. Lisäksi laaditaan investointisuunnitelma vuosille 2023–2025. Investointeja on tarkasteltava erittäin kriittisesti koko suunnittelujaksolla.

Kunnan alijäämän kattamiseksi laaditaan tasapainottamisohjelma, jossa otetaan huomioon vuoden 2016 ja 2019 toteuttamatta jääneet sopeuttamistoimenpiteet. Talouden tasapainottamisohjelma on osa kuntastrategiaa sekä talousarviota ja -suunnitelmaa 2022–2025.

Mahdollisia organisaatiomuutoksia ei ole huomioitu vuoden 2022 talousarvioraamin laatimisen yhteydessä. Organisaatiomuutokset päivitetään tapauskohtaisesti, muutoksilla ei kuitenkaan ole vaikutusta koko kunnan vuosikatteeseen.

Talousarvion raami toimialoille lasketaan vuoden 2021 alkuperäisestä talousarviosta huomioiden mahdolliset toiminnassa tapahtuneet muutokset. Valmistelussa on kuitenkin analysoitava vuoden 2021 toteutuneita tuloja ja kustannuksia ja niiden syitä sekä ennustetta loppuvuodelle.

Talousarvioasiakirja laaditaan Kuntaliiton suosituksen mukaisesti. Talousarvion sitovuustaso on toimialoilla toimintotasolla (laskentahierarkiassa tasosta käytetään nimitystä tulosalue). Talousarviota suunniteltaessa em. tulo- ja menokasvu-%:t ovat sitovia lautakuntatasolla. Lautakunnan sisällä voi % vaihdella kuitenkin siten, että koko lautakunta saavuttaa em. tason. Valtuusto vahvistaa toimintojen euromääräisen sitovuustason. Toimialat voivat esittää muutoksia sitovuustasoon (Toiminnot / tulosityksiköt) edellisestä suunnitteluvuodesta. Sitovuustasomäärittelyssä huomioidaan kuntaliiton talousarvio- ja suunnitelmaan kirjatut suositukset.

Talousarvion valmistelu etenee talousarvion raamin jälkeen toimielimissä pääpiirteissään siten, että syyskuussa toimialueet laativat talousarvioesitykset toimialakohtaisesti, lokakuussa esitykset käsitellään lautakunnissa ja tuodaan kunnanhallituksen käsiteltäväksi, marraskuussa viimeistellään talousarvioesitys ja päätetään kunnan veroprosentit sekä joulukuussa talousarvio tuodaan valtuuston käsiteltäväksi. Vs. kunnanjohtaja ja talousjohtaja antavat tarkemman ohjeen talousarvion laatimisesta ja aikataulusta toimialoille.

PÄÄTÖS: Kunnanhallitus hyväksyi vs. kunnanjohtajan esityksen.

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että talousarvion kokonaisraamiksi vuodelle 2022 annetaan seuraavat laadintaohjeet:

Ulkoisten käyttötaloustulojen kasvutavoite on 3-5 %.

Sisäisten käyttötaloustulojen kasvuennuste on enintään 0,5 %. Sisäiset erät voivat poiketa esitetystä perustellusta syystä. Valmistelussa oleva sisäisten vuokrien tarkistus ja mahdolliset muutokset otetaan huomioon talousarvion laadinnassa.

Vuoden 2022 talousarvion palkkamenoihin varataan enintään 1 %:n korotus syksyn 2021 palkkatasoon nähden.

Sijaisten ja määräaikaisten määrää tarkastellaan erityisen tarkasti laadittaessa vuoden 2022 talousarviota. Lomapalkkavelan kasvun myötä tullaan pitämättömien lomien osalta noudattamaan tarkemmin virka- ja työehtosopimusten määräyksiä.

Käyttömenojen kasvu on kokonaisuudessaan 0,5 %.

Erikoissairaanhoidon tarkastellaan erikseen kuntakohtaisten neuvottelujen pohjalta PPSHP:n kanssa.

Pitkäaikaisten lainojen korkotaso (muuttuvat korot ja vanhat lainat) tarkistetaan vastaamaan ennustettua korkotasoa vuodelle 2022.

Vuosikate koko kunnan osalta on oltava vähintään normaalipoistojen suuruinen. Mikäli verotuloissa ja valtionosuuksissa tapahtuu olennaisia muutoksia, voidaan käyttömenojen, palkkojen ja tulojen prosentteja pienentää/korottaa siten, että vuosikate kuitenkin säilyy em. mukaisesti.

Velkamäärässä noudatetaan voimassa olevaa kuntastrategiaa.

Nykyisen taloussuunnitelman mukaiset investoinnit vuodelle 2022 tarkistetaan hankekohtaisesti. Lisäksi laaditaan investointisuunnitelma vuosille 2023–2025. Investointeja on tarkasteltava erittäin kriittisesti koko suunnittelujaksolla.

Kunnan alijäämän kattamiseksi laaditaan tasapainottamisohjelma, jossa otetaan huomioon vuoden 2016 ja 2019 toteuttamatta jääneet sopeuttamistoimenpiteet. Talouden tasapainottamisohjelma on osa kuntastrategiaa sekä talousarviota ja -suunnitelmaa 2022–2025.

Mahdollisia organisaatiomuutoksia ei ole huomioitu vuoden 2022 talousarvioraamin laatimisen yhteydessä. Organisaatiomuutokset päivitetään tapauskohtaisesti, muutoksilla ei kuitenkaan ole vaikutusta koko kunnan

vuosikatteeseen.

Talousarvion raami toimialoille lasketaan vuoden 2021 alkuperäisestä talousarviosta huomioiden mahdolliset toiminnassa tapahtuneet muutokset. Valmistelussa on kuitenkin analysoitava vuoden 2021 toteutuneita tuloja ja kustannuksia ja niiden syitä sekä ennustetta loppuvuodelle.

Talousarvioasiakirja laaditaan Kuntaliiton suosituksen mukaisesti. Talousarvion sitovuustaso on toimialoilla toimintotasolla (laskentahierarkiassa tasosta käytetään nimitystä tulosalue). Talousarviota suunniteltaessa em. tulo- ja menokasvu-%:t ovat sitovia lautakuntatasolla. Lautakunnan sisällä voi % vaihdella kuitenkin siten, että koko lautakunta saavuttaa em. tason. Valtuusto vahvistaa toimintojen euromääräisen sitovuustason. Toimialat voivat esittää muutoksia sitovuustasoon (Toiminnot / tulosityksiköt) edellisestä suunnitteluvuodesta. Sitovuustasomäärittelyssä huomioidaan kuntaliiton talousarvio- ja suunnitelmaan kirjatut suositukset.

Talousarvion valmistelu etenee talousarvion raamin jälkeen toimielimissä pääpiirteissään siten, että syyskuussa toimialueet laativat talousarvioesitykset toimialakohtaisesti, lokakuussa esitykset käsitellään lautakunnissa ja tuodaan kunnanhallituksen käsiteltäväksi, marraskuussa viimeistellään talousarvioesitys ja päätetään kunnan veroprosentit sekä joulukuussa talousarvio tuodaan valtuuston käsiteltäväksi. Vs. kunnanjohtaja ja talousjohtaja antavat tarkemman ohjeen talousarvion laatimisesta ja aikataulusta toimialoille.

KÄSITTELY: Merkittiin pöytäkirjaan, että vt. kunnanjohtaja Jussi Rämetsä selosti asiaa valtuustolle ennen päätöksentekoa.

Keskustelun aikana Jussi Tuusa teki lisäesityksen kunnanhallituksen esitykseen:

Kirjataan

- veroprosentit, joille menoraami perustuu
- että talousarviovalmistelussa lautakunnat eivät saa antaa raamin ylittäviä ehdotuksia ja kunnanhallituksen on palautettava raamin ylittävät ehdotukset takaisin lautakuntien valmisteltavaksi
- että raamissa pysymiseksi hankkeiden, avustus- ja investointiavustusten omarahoitusosuuksille budjetoidaan määräraha, jonka ylittäminen on mahdollista vain vastaavan suuruisilla säästöillä
- että menoja kasvattavat talousarviomuutokset sallitaan vain vastaavilla säästöillä tai dataan perustuvalla luotettavalla näytöllä tulojen vähintään samansuuruisesta kasvusta.

Juha Piirala kannatti Tuusan esitystä.

Keskustelun asiasta päätyttyä puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty kunnanhallituksen esityksestä poikkeava esitys, jota on kannatettu.

Puheenjohtaja kysyi, hyväksyykö valtuusto yksimielisesti Tuusan esityksen. Valtuusto ei ollut yksimielinen, jonka jälkeen puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä.

Äänestystavaksi puheenjohtaja esitti nimenhuutoäänestystä, joka hyväksyttiin.

Äänestysesitykseksi puheenjohtaja teki seuraavaa:

Ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen esitystä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Tuusan esitystä, äänestävät EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 25 JAA-ääntä ja 2 EI-ääntä. Äänestystulos liitteenä.

Puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen esityksen voittaneen äänestyksen.

PÄÄTÖS: Puheenjohtaja totesi valtuuston hyväksyneen kunnanhallituksen esityksen.
